

42

EŠ - ŠURA / DOGOVARANJE
OBJAVLJENA U MEKI*, IMA 53 AJETA**

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 ۱ عَسَقَ ۲ كَذَلِكَ يُوحَىٰ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ
 الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ ۳ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ
 ۴ تَكَادُ السَّمَوَاتُ يَنْفَطِرْنَ مِنْ قُوقِحِنَّ وَتَكَادُ الْأَرْضُ لِيُتَمُوتَ بِحَمْدِ
 رَبِّهِمْ وَسَيَنْفَعِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنْ أَرَادَ اللَّهُ هَوَالِفُ الرَّحِيمِ
 ۵ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ اللَّهُ حَفِيفٌ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ
 عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ ۶

"U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog!"
"Ha-mim."/1/ "Ajn-sin-kaf."/2/ "Eto tako Allah
Silni i Mudri objavljuje tebi, kao i onima prije
tebe."/3/ "Njegovo je ono što je na nebesima i
ono što je na Zemlji, i On je Svevišnji,
Veličanstveni!"/4/ "Gotovo da se nebesa
raspadnu jedan iznad drugih! A meleki
veličaju i hvale Gospodara svoga i mole oprost
za one koji su na Zemlji. Allah je, zaista, Taj
Koji prašta i Koji je milostiv."/5/ "Allah motri
na one koji, pored Njega, zaštitnike uzimaju, a
ti nisi zadužen za njih."/6/

Prenosi Malik, da mu se Allah smiluje, od Aíše, r.a., da je rekla: /84/ "Uistinu je Haris ibn Hišam pitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s., rekavši: 'O Allahov Poslanice, kako ti je dolazila objava - vahj?'" Pa mu je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: 'Ponekad mi je dolazila poput zvonjave zvona, kad prestane, znam što je rečeno. To je za mene bio najteži način. Ponekad mi melek dođe u liku čovjeka, govori mi i razumijem što kaže.'" Kaže Aiša, r.a.: "Vidjela sam ga kako mu jednog veoma hladnog dana dolazi objava, pa kad prestade, čelo mu bi obliveno znojem."

"Eto, tako Allah, Silni i Mudri objavljuje tebi, kao i onima prije tebe", tj. kao što je tebi objavio ovaj Kur'an, objavio je kitabe i suhufe vjerovjesnicima prije tebe. Riječi Uzvišenog:

"Njegovo je ono što je na nebesima i ono što je na Zemlji, i On je Svevišnji, Veličanstveni!"¹, jesu kao i riječi: "On je Uzvišen i Veliki."/34:23/

Ajet: **"Gotovo da se nebesa raspadnu jedna iznad drugih"**, znači: Allahova je veličina razlog mogućeg raspada nebesa.

"A meleki veličaju i hvale Gospodara svoga i mole oprost za one koji su na Zemlji." Ovo je poput riječi Uzvišenog:

"Meleki koji drže Arš i oni koji su oko njega, veličaju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Nj i mole se da budu oprosteni grijesi vjernicima: 'Gospodaru naš, Ti sve obuhvaćaš milošću i znanjem.'"/40:7/

Riječi Uzvišenog: **"Allah je zaista Taj Koji oprašta i Koji je milostiv"**, znače obznanu ovih riječi i ukazivanje na njih. A riječi Slavljelog i Uzvišenog: **"...one koji, pored Njega, zaštitnike uzimaju"** odnose se na mušrike - mnogobošce. **"Allah motri na njih"**, tj. On je svjedok protiv njih i njihovih djela. Sve ih, ponaosob, bilježi i zbraja, i oni će za svaki posao odgovarajućom nagradom biti nagrađeni.

"A ti nisi zadužen za njih."

Tj. ti si samo opominjač, a Allah brine o svakoj stvari.

وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِنُنذِرَ أُمَّ الْقُرَىٰ وَمَنْ حَوْلَهَا وَنُنذِرَ يَوْمَ الْجُمُعِ لِأَرْبَابِ الْقُرَىٰ فِي الْغَابِطِ
 وَفَرِيقٍ فِي السَّعِيرِ ۷ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ
 يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمُونَ مَالَهُمْ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ۸

"Eto, tako Mi tebi objavljujemo Kur'an, na arapskom jeziku, da bi opominjao Majku gradova i one oko nje i upozorio na Dan sakupljanja - u koji nema nikakve sumnje. Jedni će u Džennet, a drugi u Džehennem."/7/ "A da Allah hoće, učinio bi ih pravim vjernicima, ali, On u milost Svoju uvodi koga On hoće, a nevjernici nemaju ni zaštitnika, ni pomagača."/8/

Kaže Uzvišeni da - kao što smo objavili vjerovjesnicima prije tebe - **"Eto tako Mi tebi objavljujemo Kur'an, na arapskom jeziku"**, tj. razumljiv, jasan i razgovijetan. **"...da bi opominjao Majku gradova"**, tj. Meku, **"i one oko nje"**, tj. ostala naselja na istoku i zapadu. Meka je poznata pod imenom Ummul Kura - Majka gradova, zato što je ona odabrana od svih gradova. Dokaza za ovo ima mnogo, a najjasniji je i najbolji hadis koji prenosi imam Ahmed od Abdullaha ibn Adijj ibn el-Hamra'

* Objavljena nakon sure "Fussilet".

** Ajeti 23, 24, 25 i 27 medinski su.

¹ Znači uzdigao se iznad Svojih stvorenja, udaljen je od njih. On je uistinu Uzvišen, u Njegovoj veličini i uzvišenosti. Ništa Ga dokučiti ne može. Ništa nije kao On. On sve čuje i sve vidi.

ez-Zuhrija da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., dok je stajao na Hazveri, dijelu trga u Meki, kako kaže: /85/ "Tako mi Allaha, ti si najbolji dio Allahove Zemlje, i ti si Allahu najdraži dio Njegove Zemlje, da me iz tebe nisu istjerali, ne bih iz tebe izišao." Ovo je Tirmizijino predanje za koje kaže da je hasen-sahih. Također ga prenose Nesai i Ibn-Madže. ".../ upozorio na Dan okupljanja"; a to je Sudnji dan.

"...u koji nema nikakve sumnje"; tj. nema sumnje u njegov dolazak; a riječi Uzvišenog: **"Jedni će u Džennet, a drugi u Džehennem"** jesu poput:

"A onoga Dana kada vas On na Dan sakupljanja sakupi, to će biti dan obmanjivanja" /64:9/; znači: stanovnici Dženneta obmanut će džehenemlije.² Prenosi imam Ahmed od Abdullaha ibn Amra, r.a., da kaže: /86/ "Pristupio nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., noseći u rukama dvije knjige i rekao: 'Znate li koje su ovo dvije knjige?' Rekosmo: 'Ne, osim ako nas ti, o Allahov Poslaniče, o tome ne izvijestiš.' Reče Allahov Poslanik, s.a.v.s. za ono što mu je u desnici: 'Ovo je knjiga Gospodara svjetova sa imenima stanovnika Dženneta i imenima njihovih očeva i plemena. Sve je rečeno o njihovim potomcima, tako da se nikad ništa o njima ne može reći ni više ni manje.' Zatim reče o onoj što mu je u lijevoj ruci: 'Ovo je knjiga stanovnika Džehennema sa njihovim imenima, imenima njihovih očeva i plemena. Sve je rečeno o njihovim potomcima, tako da se nikad ništa o njima ne može reći ni više, ni manje.' Tada ashabi rekoše: 'Zašto onda radimo, ako je stvar završena?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., tada reče: 'Vi nastojte biti ispravni, umjereni i smjerni, a uistinu će dženetliji pečat biti dženetska djela, iako bilo što uradi, a džehenemliji će, uistinu, biti pečat džehenemsko djelo, iako bilo šta uradi.' Zatim je s.a.v.s. stisnuo dlan i rekao: 'Vaš Gospodar završio je sa robovima.' Potom je mahnuo prstima desne ruke i rekao: **'Skupina za Džennet'**, a mahnuo prstima lijeve ruke i rekao:

'Skupina za Džehennem.'" Ovo navode Et-Tirmizi i En-Nesai.

Riječi Uzvišenog:

"A da Allah hoće, učinio bi ih sve jednim ummetom", tj. bili bi na Pravom putu ili u zabludi. Međutim, učinio ih je međusobno različitim i uputio je ka Istini koga je htio, a sa Istine skrenuo koga je htio. On je to iz mudrosti i neoborivih dokaza učinio. To se razjašnjava u riječima Uzvišenog:

"On u milost Svoju uvodi koga On hoće, a nevjernici nemaju ni zaštitnika ni pomagača", tj. uvest će u Džennet svakog, osim one kod kojih nema dobra.

أَمَّا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أَوْلِيَاءَ فَأَلَّفَهُمُ اللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ ﴿٩﴾ وَمَا اخْتَلَفْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَكُفُّوا عَنِّي ۗ إِنَّ اللَّهَ ذَاكُمُ اللَّهُ رَبِّي عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ ﴿١٠﴾ فَاطِرُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ أَزْوَاجًا يَذُرُّكُمْ فِيهِ لَيْسَ كَشَلِّهِ شَيْءٌ ۗ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ ﴿١١﴾ لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَسْطُرُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ ۗ إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴿١٢﴾

"Zar oni da druge, a ne Njega, za zaštitnike uzimaju?! Pa Allah je jedini zaštitnik? On će oživjeti umrle, On je kadar sve." /9/ **"A u čemu god se vi razišli, presuda za to u Allaha je! To vam je, eto, Allah, Gospodar moj - u Njega se ja uzdam i Njemu se obraćam"** /10/ **"Stvoritelj nebesa i Zemlje! On vas kao parove stvara - a stvara parove i od stoke - da vas tako razmnožava. Niko nije kao On! On sve čuje i sve vidi."** /11/ **"U Njega su ključevi nebesa i Zemlje, On daje opskrbu u izobilju kome hoće, a i uskraćuje; On, uistinu, zna sve."** /12/

Uzvišeni Allah kori mušrike za to što su oni mimo Allaha prihvatili božanstva i izjavljuje da je on jedini, istinski zaštitnik te je nepotrebno obožavati bilo što sem Njega Jedinog. On je, uistinu, moćan da oživi mrtve. On ima moć nad svakom stvari. Zatim Uzvišeni kaže: **"A u čemu god se Vi razišli, presuda za to u Allaha je!"** znači: pri razilaženju i sukobu mišljenja u bilo kojem slučaju i bilo kakvom pitanju.

"To vam je, eto, Allah, Gospodar moj - u Njega se ja uzdam i Njemu se obraćam", znači: Njemu se obraćam pri svakom poslu. A riječi Uzvišenog:

"Stvoritelj nebesa i Zemlje!" znače: On je Stvoritelj njihov i svega među njima. **"On vas kao parove stvara"**, znači: On vama između vas od vaše vrste i vaših oblika jedne drugima stvara, iz ljubaznosti i dobrote prema vama čini jedne muškarcima, a druge ženama. **"a stvara parove i od stoke"**, znači: On je vama stvorio osam jedinki stoke u parovima. Riječi Uzvišenog Allaha dž.š.: **"da vas tako razmnožava"**, znači: On vas tako u matericama stvara, te tako pokoljenja teku i potomstva se smjenjuju kako kod ljudi tako i kod stoke. **"niko nije kao On!"**, po pitanju stvaranja kao i po pitanju ostalih Njegovih uzvišenih svojstava, jer Njemu niko nije uporediv i Njemu nema sličnoga.

"On sve čuje i sve vidi."

² Znači "prevarit će" vjernici nevjernike tako što će zaposjesti njihova mjesta u Džennetu koja bi njima, da su vjerovali pripala.

"**U Njega su ključevi nebesa i Zemlje**", tj. da On njima upravlja. O tome je naširoko bilo riječi u poglavlju Ez-Zumer.

"**On daje opskrbu u izobilju kome hoće, a i uskraćuje**", tj. samo On daje u izobilju i uskraćuje opskrbu. U tome je Njegova mudrost i potpuna pravda.

"**On, uistinu, zna sve.**"

* شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَجْتَبِي إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ ﴿١٣﴾ وَمَا نَفَسْزُوا إِلَّا مِنْ بَدَمٍ مَبْجُوءٍ بِمِعَابِ بَيْنِهِمْ وَلَا كَلِمَةً سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَىٰ أَجَلٍ مُّسَمًّى لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكُتُبَ مِنْ بَدَمِهِمْ لَفِي شَكٍّ مِمَّنْ مَرَّبٍ ﴿١٤﴾

"**On vam propisuje u vjeri isto ono što je naredio Nuhu i ono što objavljujemo tebi, i ono što smo naredili Ibrahimu i Musau i Isau: Pravu vjeru ispovijedajte i u tome se ne podvajajte! Teško je onima koji Allahu druge ravnim smatraju da se tvome pozivu odazovu. Allah odabire za Svoju vjeru onoga koga On hoće i upućuje u nju onoga ko Mu se iskreno obrati.**" /13/ "**A oni su se podvojili iz zlobe međusobne baš onda kad im je došlo saznanje. I da nije Riječi Gospodara tvoga prije izrečene, do označenog roka, njima bi bilo već presuđeno. A oni kojima se poslije njih Knjiga u nasljedstvo ostavlja veoma sumnjaju u nju.**" /14/

Uzvišeni Allah kaže ovom ummetu:

"**On vam propisuje u vjeri isto ono što je naredio Nuhu i ono što objavljujemo tebi.**" Pominje se, dakle, prvi poslanik iza Adema a.s., to je Nuh, a.s., i zadnji od poslanika Muhammed, s.a.v.s. Potom se pominju ulul-azm poslanici, a to su: Ibrahim, Musa i Isa, sin Merjemin. Ovaj ajet navodi petoricu ulul-azm poslanika i to istim reodsljedom kao u ajetu, poglavlja El-Ahzab: "**Mi smo od vjerovjesnika zavjet njihov uzeli, i od tebe, i od Nuha, i od Ibrahima, i od Musaa i od Isaa, sina Merjemina smo čvrst zavjet uzeti.**" /30:7/ Vjera kojom su došli svi poslanici jeste robovanje jedino Allahu kome niko nije ravan. Kao što Uzvišeni veli:

"**Prije tebe nijednog poslanika nismo poslali a da mu nismo objavili: 'Nema boga osim Mene, zato Meni robujte!'**" /21:25/ Kao i riječi:

"**Pravu vjeru ispovjedajte i u tome se ne podvajajte!**" Znači svim vjerovjesnicima, neka je na

sviju Allahov salavat i selam, je propisana sloga i zajedništvo, a zabranjeno podvajanje i razmimoilaženje. Riječi Uzvišenog:

"**Teško je onima koje Allahu druge ravnim smatraju da se tvome pozivu odazovu.**" Njima je to naporno, te oni poriču od tevhide - vjere u Jednog Allaha, ono čemu ih ti pozivaš.

"**Allah odabire za Svoju vjeru onoga koga On hoće i upućuje u nju onoga ko Mu se iskreno obrati**", tj. On određuje uputu onom ko na nju ima pravo, a zabludu propisuje onom ko zabludi dadne prednost nad pravim putem. Zato Uzvišeni Allah veli:

"**A oni su se podvojili iz zlobe međusobne baš onda kad im je došlo saznanje.**" Oni zanijekaše istinu nakon što im je dokaz bio podastrijet, samo zato što se nisu htjeli pokoriti u mišljenju i što ostadoše naprasiti.

Zatim, Uzvišeni veli:

"**I da nije Riječi Gospodara tvoga prije izrečene, do označenog roka**", tj. da nije bilo već date prethodne riječi Uzvišenog Allaha, dž.š., da će odložiti polaganje računa robovima do Sudnjeg dana, On bi im kaznu ubrzao, ona bi ih brzo stigla na dunjaluku. A riječi onog čija je Veličina nedostižna:

"**A oni kojima se poslije njih Knjiga u nasljedstvo ostavlja**" znače: potonja pokoljenja koja istinu lažnom smatraju, "**veoma sumnjaju u nju**", tj. oni to ne rade iz ubjedenja niti vjere u ispravnost onoga što čine. Oni samo slijepo oponašaju svoje pretke, ne imajući za to nikakav dokaz niti opravdanje. Oni su u velikoj nedoumici između prakse koju sprovode i neotklonive sumnje u njenu ispravnost. Između toga je veliki jaz.

فَلِذَلِكَ فَادُّعُوا وَاسْتَفِيمُوا كَمَا أُمِرْتُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ هُمْ وَقُلُوا
ءَامَنَّا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأُمِرْتُمْ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمْ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ
لَنَا أَعْمَلْنَا وَلَكُمْ أَعْمَلُكُمْ لِأَجْمَةِ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ اللَّهُ يَجْمَعُ
بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ ﴿١٥﴾

"**K tome ti pozivaj i budi istrajan, onako kako ti se naređuje, i ne slijedi strasti njihove, i reci: Ja vjerujem u sve knjige koje je Allah objavio, i naređeno mi je da među vama pravedan budem; Allah je i naš i vaš Gospodar, nama naša, a vama vaša djela; nema prepiranja između nas i vas; Allah će nas sve sabrati, i Njemu je povratak.**" /15/

Ovaj ajeti-kerim u sebi sažima deset rečenica. One su neovisne jedna od druge. Svaka ponaosob je poseban propis. Kažu da ovom ajetu liči ajetu-kursi, on pored ovog ajeta ima u sebi također deset

zasebnih cjelina. Uzvišeni veli: "**K tome ti pozivaj**" prema ovom što ti objavljujemo i što propisamo poslanicima prije tebe, tj. njemu zovi ljude. Uzvišeni veli: "**i budi ustrajan onako kako ti se naređuje**" znači: budi ustrajan ti i oni koji te budu slijedili u granicama Allahovih naredbi ne dodajući niti oduzimajući bilo šta. Uzvišeni veli:

"**I ne slijedi strasti njihove**" znači: za prohtjevima mušrika u onom što lažnim smatraju i izmišljaju robovanja kumirima.

"**I reci: 'Ja vjerujem u sve knjige koje je Allah objavio.'**", odnosno sve objave Allahove. "**i naređeno mi je da vam pravedno sudim**", znači: da vam pravedno presuđujem shodno onom što mi Allah naređuje.

"**Allah je naš i vaš Gospodar**", znači: On je i naš i vaš Stvoritelj, i On jedini posjeduje pravo da Mu se robuje. Sem Njega božanstvo (Bog) ne postoji.

"**nama naša - vama vaša djela**", ili kao što Uzvišeni kaže:

"**I ako te oni budu u laž utjerivali, ti reci: 'Meni - moja, a vama - vaša djela; vi nećete odgovarati za ono što ja radim, a ja neću odgovarati za ono što vi radite.'**" /10:41/

Uzvišeni veli: "**Nema prepiranja između vas i nas**", tj. nema svađe i sporenja. Ovo je važno prije nego što je objavljen ajet o sabliji. Ovaj ajet je mekanski, a ajet o sabliji je objavljen nakon hidžre. Uzvišeni veli: "**Allah će nas sve sabrati na Sudnjem danu.**"

Uzvišeni veli: "**i Njemu je povratak**", tj. povratak na Dan polaganja računa.

وَالَّذِينَ يُجَادُونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتَجِيبَ لَهُ
 وَجَنَّتْهُمُ دَاحِضَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ
 ﴿١٦﴾ اللَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعَلَّ السَّاعَةَ
 قَرِيبٌ ﴿١٧﴾ يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ
 مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ أَنَّهَا الْحَقُّ الْأَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ
 بَعِيدٍ ﴿١٨﴾

A oni koji se o Allahovoj vjeri raspravljaju nakon što joj se odazvalo, njihovi dokazi su ništavni kod njihova Gospodara; na njih će pasti gnjev i čeka ih patnja teška. /16/ "**Allah je Onaj Koji je Knjigu s Istinom i Mjerilom objavio! A šta ti znaš, - možda je Smak svijeta blizu!**" /17/ "**Požuruju ga oni koji u nj ne vjeruju, a oni koji vjeruju zbog njega - strahuju da je istina zbilja znaju. Eto, doista su oni koji raspravljaju o Smaku svijeta u dalekoj zabludi!**" /18/

Allah prijete onima koji žele odvratiti vjernike od njihovog slijedenja Upute: "**Njihovi dokazi su ništavni kod Gospodara njihova.**" Njihovi dokazi su neosnovani, lažni. "**Na njih će pasti gnjev**", od Njega,

"**i čeka ih patnja teška**", na Sudnjem danu. Jedni kažu da se ova prijetnja odnosi na mušrike, dok drugi tvrde da se pod ovim podrazumijevaju jevreji i kršćani. Ustvari, svi su oni podjednako na stranputici. Zatim Uzvišeni Allah kaže: "**Allah je Onaj Koji je Knjigu s Istinom i Mjerilom objavio!**", tj. Knjige koje je objavio svojim vjerovjesnicima. "**i mjerilom**", a to je pravda i pravičnost (nepriistrasnost), kao što Uzvišeni veli:

"Mi smo izaslnike Naše s jasnim dokazima slali i po njima Knjige i Terezije objavlivali, da bi ljudi pravedno postupali." /57:25/

Uzvišeni veli: "**A šta ti znaš, - možda je Smak svijeta blizu!**" U ovom ajetu istovremeno se nalazi podsticaj za ljude da radeći dobro priželjkuju njegov dolazak i zastrašivanje njime onih koji se za njega ne spremaju. Ovim ajetom se, također, čovjek podstiče da na ovom svijetu bude umjeren. Uzvišeni veli:

"**Požuruju ga oni koji u njega ne vjeruju**", oni kažu: "Kad će već jednom to obećanje?" Oni, ustvari, ovim svojim govorom potvrđuju da to obećanje uzimaju kao laž, dakle oni u to ne vjeruju,

"**a oni koji vjeruju zbog njega strahuju.**" Oni se boje njegovog dolaska.

"**i da je istina znaju**", znači: kod njih nema dvojbe, u to, da li će do njega doći. Oni su spremni da ga dočekaju. Oni za njega i rade. Prenosi se hadis, mutevatir, u mnogim sahihima, sunenima i musnedima, koji u jednoj od verzija glasi: /87/ Pitao neki čovjek Allahovog Poslanika, s.a.v.s., zvonkim glasom dok je bio na jednom putovanju, dozivajući ga riječima: "O Muhammede!" Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu reče približno njegovim glasom: "Ovdje sam!", tada čovjek upita: "Kad će Sudnji dan?" Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: "Jadan bio, Sudnji dan će sigurno doći, ali šta si ti za njega spremio?" Čovjek reče: "Ljubav prema Allahu i Njegovom Poslaniku." Na to Allahov Poslanik, s.a.v.s., odgovori: "Ti ćeš biti sa onim koga si volio." Isto tako riječi Allahovog Poslanika, s.a.v.s.: "Čovjek će biti sa onim koga je volio.", koje se, također, prenose mutevatir predanjem, imaju za cilj da dokažu kako Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije odgovarao na pitanje o terminu Sudnjeg dana, nego je naredio da se za taj dan treba pripremiti. Uzvišeni kaže:

"**Eto, doista su oni koji raspravljaju o Smaku Svijeta...**" Dakle, oni koji raspravljaju da li će biti Sudnji dan ili ne, poričući njegov dolazak u dalekoj zabludi tj. su prave neznalice. Jer Onaj Ko je stvorio i nebesa i Zemlju, preči je da može da oživi mrtve. Kao što Uzvišeni veli:

"On je Taj koji iz ničega stvara i On će to ponovno učiniti, a to je Njemu još lakše."/30:27/

اللَّهُ طَيِّفٌ بِعِبَادِهِ يُرِزِقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ ﴿١١﴾
 مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ ۗ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ
 الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ ﴿٢٠﴾ أَدَّهْمَ شُرَكَاءُ
 شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنَ بِهِ اللَّهُ ۗ وَلَوْلَا كَلِمَةُ الْفَصْلِ لَفُضِيَ
 بَيْنَهُمْ ۗ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٢١﴾ تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ
 فِيمَا كَسَبُوا وَهُوَ وَاوَقِعَ بِهِمْ ۗ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي
 رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ۗ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ ﴿٢٢﴾

"Allah je dobar prema robovima Svojim; On daje opskrbu kome hoće, i On je moćan i silan."/19/" Ko bude želio usjev Drugog Svijeta, njegov usjev ćemo i povećati! A ko bude želio usjev ovoga Svjeta, dat će mo mu ga, ali na Drugom Svijetu on nema nikakva udjela!" /20/" Zar oni da imaju ortake koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio? Da nije riječi odluke, među njima bi već bilo presuđeno. - A nevjernike, doista, čeka patnja nesnosna."/21/" Vidjećeš nevjernike kako strepe zbog onoga što su činili, i kazna će ih stići; a oni koji su vjerovali i dobra djela činili bit će u divnim dženetskim baščama, sve što zažele imat će u Gospodara svoga; bit će to blagodat velika."/22/

Obznanjuje Uzvišeni o Svojoj dobroti spram onih koje je stvorio, te kaže da On nikog Svojom opskrbom nije zaboravio. U tome su izjednačeni dobri i loši, kao što Uzvišeni veli:

"Na Zemlji nema ni jednog živog bića, a da ga Allah ne hrani."/11:6/ Uzvišeni dalje kaže:

"On daje opskrbu kome hoće", dakle, On obilje daje kome hoće **"i On je moćan i silan"**, tj. Njega u tome ništa ne može spriječiti. Uzvišeni, zatim, kaže:

"Onome ko bude želio nagradu na onom svijetu", tj. ko bude radio djela čiju nagradu očekuje na budućem svijetu

"Umnogostručit ćemo mu je", tako što ćemo ga ustabiliti u dobrim poslovima, obasut ćemo ga beričetom. Učinit ćemo da bujno napreduje svaki dobar poduhvat. Svako dobro ćemo nagraditi od deset do sedamstotina puta, pa i više koliko Allah bude htio.

"a onome ko bude želio nagradu na ovom svijetu - dat ćemo mu je, ali mu na onom svijetu nema udjela." Očito je da onaj ko se trudi, da dobije samo ovosvjetsku korist ne razmišlja o budućem svijetu. On se za ahiretsku nagradu, uopšte, ne opterećuje. Zato mu Allah uskraćuje Ahiret i Dunjaluk. Od svoje dobre volje Allah mu nešto podari, ali ako Allah neće, on nikakvu korist ne može uživati. Kao što Uzvišeni kaže:

"Onome koji želi Ovaj Svijet, Mi mu brzo dajemo što hoćemo i kome hoćemo, ali ćemo mu poslije Džehennem pripremiti, u kome će se osramoćen i odbačen peći. A onaj koji želi ovaj svijet i trudi se da ga zasluži, a vjernik je, trud će mu hvale vrijedan biti."/17:18,19/ Prenosi Es-Sevri od Ubejj ibn Kaaba, r.a.: "Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: /88/ 'Ovaj Ummet je obradovan slavom, ugledom, pobjedom i čvrstim položajem na Zemlji. Ko od sljedbenika ovog ummeta bude radio djela, za koja se dobija nagrada na ahiretu, želeći postići ovaj svijet, na ahiretu neće imati udjela u nagradi."

Uzvišeni veli:

"Zar oni da imaju ortake koji im propisuju da vjeruju ono što Allah nije naredio?", tj. oni ne slijede ispravnu vjeru koju ti Allah propisuje, nego slijede ono što im propišu njihovi šejtani od džina i ljudi; zabranjujući halal, a dozvoljavajući haram. U sahih hadisu pouzdano se prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: /89/ "Vidio sam Amra ibn Luhajja ibn Kumata kako vuče svoju utrobu u Vatri." A on je bio jedan od vladara Huzaa koji je podsticao Kurejšije na obožavanje kipova, Allah ga prokleo i odvratnim učinio. Zato Uzvišeni kaže:

"da nije Riječi odluke, među njima bi već bilo presuđeno", tj. bila bi im kazna ubrzana da već nisu ostavljeni do Sudnjeg dana. **"A nevjernike, doista, čeka patnja nesnosna"**, užasnih bolova.

Uzvišeni veli: **"Vidjet ćeš nevjernike kako strepe zbog onog što su činili"**, na mjestu suđenja Kijametskog dana.

"i kazna će ih stići", tj. ono čega su se bojali neodložno će ih stići.

"a oni koji su vjerovali i dobra djela činili bit će u divnim dženetskim baščama, sve što zažele imaće u Gospodara svoga." Može li se

ovo dvoje porediti? Je li moguće porediti osjećaj poniženog, uplašenog, osramoćenog sa osjećajem čovjeka koji u dženetskim vrtovima na dohvat ruke ima ono što ljudsko oko vidjelo nije, što uho čulo nije i što od ljepota nije zapelo za ljudsko srce? Zato Uzvišeni kaže:

"Bit će to blagodat velika", tj. veličanstvena pobjeda, sveopšte veselje i svako blagostanje.

ذَٰلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهَ عِبَادَهُ الَّذِينَ ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ
 قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَن يَقْرِضْكُمْ حَسَنَةً
 تَزِدْ لَهُمْ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ ﴿٢٣﴾ أَمْ يَقُولُونَ أَفَنُزِّلُ عَلَى اللَّهِ
 كِتَابًا وَإِن يَشَاءِ اللَّهُ يَخْتِمْ عَلَى قَلْبِكَ وَخَلَّى اللَّهُ الْبَاطِلَ وَيُخَوِّضُ الْحَقَّ
 بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ ﴿٢٤﴾

"To je ono čime Allah obveseljava Svoje robove, koji vjeruju i čine dobra djela. Reci: Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske. A ko učini dobro, Mi ćemo njemu za to povećati dobro. Doista, Allah, mnogo prašta i blagodaran je."/23/ "Zar oni da govore: 'On izmišlja o Allahu laži! A Allah će, ako hoće, srce tvoje zapečatiti!' A Allah poništava neistinu i utvrđuje istinu riječima Svojim; On dobro zna svacije misli."/24/

Obraća se Uzvišeni robovima svojim koji vjeruju i rade dobra djela:

"To je ono čime Allah obveseljava Svoje robove koji vjeruju i čine dobra djela", znači: ova radosna vijest od Uzvišenog Allaha će im se sigurno obistinirati.

"Reci: 'Ne tražim za ovo nikakvu drugu nagradu od vas, osim pažnje rodbinske'", tj. reci, Muhammede, mušricima nevjernika Kurejša; ja od vas za ovu obznanu i ovaj savjet vama ne tražim da mi date išta osim što je na vama da prestanete da me ometate i da dozvolite da dostavljam objavu svoga Gospodara. Ako mi u tome nećete pomoći, nemojte me bar ometati, zbog toga što su između nas rodbinske obaveze. Kaže El-Buhari prenoseći od Tavusa koji je pričao o Ibn-Abbasu, r.a., da je upitan o riječima Uzvišenog:

"osim pažnje rodbinske!" Seid ibn-Džubejr kaže da "kurba" znači Muhammedovu porodicu. A Ibn-Abbas reče da je on pogriješio, i da je jasno da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., u svakom ogranku plemena Kurejšija, imao rodbine, pa im je rekao: "Osim da održavate rodbinske veze između mene i vas." Ovaj dio navodi samo El-Buhari. Prenose Ahmed i ostali, a slično kaže i Mudžahid, Ikrima, Katade i dr. El-Buhari također prenosi od Seid ibn Džubejra predanje koje znači da je on rekao da ove riječi znače: "Da me

pazite u pogledu moje rodbine", tj. da im činite dobročinstvo i da prema njima lijepo postupate... Ispravno tumačenje ovoga ajeta je kako ga je protumačio" učenjak ovog ummeta i tumač Kur'ana, Abdullah ibn-Abbas, r.a., što je od njega prenio El-Buhari, kao što je to i spomenuto. Ovim se ne negira preporuka prema Resulullahovoj porodici, naredba da im se čini dobročinstvo, da se poštuju i da im se odaju počasti. Oni su, uistinu, čisto potomstvo najčasnije kuće koja se na Zemlji pojavila; slavom, ljepotom i porijeklom. Posebno ako ta porodica živi istinskim sunnetom Vjerovjesnikovim, Jasnim i veličanstvenim, kao što su to bili prethodnici poput Abbasa i njegovih sinova te Alije i njegovog potomstva r.a., neka je Allah sa njima svima zadovoljan. Potvrđeno je u dva Sahiha da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao u svojoj hudbi u Gadir-Hum: /90/ "Uistinu vam ostavljam dvije vrednote; Allahovu Knjigu i svoje potomstvo. Oni se uistinu razići neće, a prići će mome Havdu." Prenosi imam Ahmed od Ibn-Abbasa ibn Abdul-Muttaliba, r.a., da je rekao: /91/ "Rekao sam: 'O, Allahov Poslanice, zaista se Kurejšije međusobno susreću sa velikom radošću, a kad nas susretnu njihova su lica takva da ih ne možemo prepoznati. Zatim reče: "Te se naljutio Vjerovjesnik, s.a.v.s., žestoko i rekao: 'Tako mi Onoga u čijoj je ruci moja duša, neće iman ući u srce čovjeka dok vas radi Allaha i njegovog Poslanika ne zavoli.'" Prenosi El-Buhari od Ibn-Omera, r.a., od Ebu Bekra es-Siddika, r.a., da je rekao: "Cijenite Muhammeda, s.a.v.s., cijeneći njegovu porodicu." A u vjerodostojnom predanju stoji da je es-Siddik, r.a., rekao Aliji, r.a.: "Tako mi Allaha, draža mi je rodbina Allahovog Poslanika nego da održavam rodbinske veze sa svojom rodbinom." A Omer ibn el-Hattab, r.a., je rekao Abbasu, r.a.: "Tako mi Allaha, onoga dana kad si islam primio bilo mi je draže, nego da je Hattab primio islam. Jer, tvoje prihvatanje islama je značajnije nego li Hattabovo prihvatanje islama." Postupak dvojice Šejhova Omera i Ebu-Bekra je obavezujući za svakog da tako postupi. Zbog toga su oni najbolja dvojica vjernika odmah iza vjerovjesnika i poslanika, neka je Allah zadovoljan sa njima dvojicom i sa svim ostalim ashabima. O ovom je prethodilo mnogo hadisa, a posebno kod govora Uzvišenog!

"Allah želi da od vas, o Porodico Poslanikova, grijeha odstrani, i da vas potpuno očisti."/33:33/ Zato nema potrebe da ih ovdje ponovno spominjemo. Allahu pripada zahvala i dobročinstvo. Riječi Uzvišenog:

"A ko učini dobro, Mi ćemo njemu za to povećati dobro", znači: ko uradi dobro djelo, Mi ćemo dobrotu uveličati, te prema tome, uveličat će se i nagrada i sevap. Kao što Uzvišeni veli:

"Allah neće nikome ni trunku nepravde učiniti. Dobro djelo On će umnogostručiti i još od Sebe nagradu veliku dati."/4:40/

Riječi Uzvišenog:

"Doista, Allah, mnogo prašta i blagodaran je", tj. oprašta mnogo ružnih djela, umnogostručuje i malo od dobrih dijela. On prikriva i prašta, umnogostručuje i blagodari.

Riječi Uzvišenog:

"Zar oni da govore: 'On izmišlja o Allahu laži! A Allah će, ako hoće, srce tvoje zapečatiti', tj. da si laži o Njemu iznio, kao što tvrde one neznalice Allah bi "srce svoje zapečatio", stavio bi pečat na tvoje srce i učinio te stabilnim u onom što ti je od Kur'ana dao. Kao što Uzvišeni Allah veli:

"A da je on o Nama kojekakve riječi iznosio, Mi bismo ga za desnu ruku uhvatili, a onda mu žilu kucavicu presjekli i niko ga između vas ne bi mogao od toga odbraniti." /20:44-47/ Znači osvetili bi mu se na najžešći način. I Niko ga od ljudi ne bi mogao zaštititi. Iako Kur'an o ovom govori, to ne znači da se išta od toga desilo. Riječi Uzvišenog:

"Allah poništava neistinu", nisu vezane sa prethodnim govorom. Ovo je nova rečenica. Veznik ovdje ništa ne znači. Poput Allahovih riječi:

"Mi ćemo pozvati Zebanije." /96:18/

Riječi Uzvišenog:

"I utvrđuje istinu riječima Svojim", su vezane sa prethodnom rečenicom i znače: On poništava neistinu i istinu utvrđuje, On je učvršćuje i razjašnjava Svojim riječima, Svojim dokazima i nepobitnim tvrdnjama.

"On dobro zna svačije misli." Zna sve što je u srcima i što se u tajnama skriva.

وَهُوَ الَّذِي يَقْبَلُ التَّوْبَةَ عَنْ
عِبَادِهِ وَيَعْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ ﴿٢٥﴾ وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ
ءَامَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ ۗ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ
عَذَابٌ شَدِيدٌ ﴿٢٦﴾ * وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَعَثُوا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ
يُنزِلُ بِقَدَرٍ مَّا يَشَاءُ ۗ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَبِيرٌ بَصِيرٌ ﴿٢٧﴾ وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ
الْعَيْتَ مِنْ بَعْدِ مَا قُتِلُوا وَيُنشِرُ رَحْمَتَهُ ۗ وَهُوَ الْوَلِيُّ الْحَمِيدُ ﴿٢٨﴾

"I On je onaj koji prima pokajanje od robova Svojih i prašta hrdave postupke i zna šta radite"; /25/ **"I odaziva se onima koji vjeruju i čine dobra djela a iz dobrote Svoje im i više pruža, a nevjernike čeka žestoka patnja."** /26/ **"A Kad bi Allah svim Svojim robovima davao opskrbu u obilju, oni bi se na Zemlji osilili, ali On je daje s mjerom, onoliko koliko hoće! Zaista On dobro poznaje i vidi robove Svoje."** /27/ **"I On je onaj koji spušta kišu kad oni izgube svaku nadu i rasprostire milost Svoju; On je zaštitnik pravi i jedini dostojan hvale."** /28/

Garantuje Allah robovima Svojim, primanje njihove teobe, ako se pokaju, i Njemu vrate. Od plemenitosti i samilosti je Njegove da pokajanje prima, preko ružnih postupaka prelazi, sakriva sramote i oprašta grijeh. Kao što Uzvišeni veli:

"Onaj ko kakvo zlo učini ili se prema sebi ogriješi pa poslije zamoli Allaha da mu oprost - naći će da Allah prašta i da je milostiv."

/4:110/ U Sahihu Muslimovom navodi se hadis od Enesa ibn-Malika, r.a., da je rekao: "Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s.: /92/ 'Allah se obraduje tevbi svoga roba, kada Mu se pokaje i povrti više nego što bi se jedan od vas obradovao povratku njegove deve, našavši se u pustinji gdje mu deva nosi hranu i vodu, kad mu se deva odveže i nestane. Kad čovjek izgubi svaku nadu, dođe do stabla, nasloni se i preda se očaju zbog izgubljene deve. Onaj koji je bio u takvoj situaciji osjeti da mu se deva približila, te je, uze za povodac i od velike radosti zapetlja se i uzvikne: "Bože Ti si moj rob a ja sam Tvoj gospodar." Ovo je, u sahihu potvrđeno u rivajetu od Ibn-Mes'uda.

"On je Onaj Koji prima pokajanje od robova Svojih i prašta hrdave postupke", tj. On će tevbe primati u budućnosti i opraštati prošle grijeh.

"...i zna šta radite." On zna sve što ste uradili i šta ste rekli. I On, pored toga, opet, prašta onom ko oprost zatraži. Riječi Uzvišenog:

"odaziva se onima koji vjeruju i čine dobra djela", tj. uslišava njihove dove, za njih i njihove prijatelje. Kao što Uzvišeni veli:

"Gospodar im se njihov odaziva." /3:195/

Riječi Uzvišenog:

"A iz dobrote im Svoje i više pruža" znače: On uslišava njihovu dovu i daje im više nego što traže. Tako navodi Ibn Ebi-Hatim od Abdullaha, r.a., da je rekao: /93/ Rekao je Allahov Poslanik, s.a.v.s., povodom Allahove riječi:

"A iz dobrote Svoje im i više pruža", "Moj je šefat za sljedbenika moga ummeta kome je Džehennem osiguran ako je bar nešto od dobra učinio na dunjaluku." **"...a nevjernike čeka žestoka patnja",** tj. kazna tegobna i bolna, zakazanog dana, dana kada će račun polagati. Riječi Uzvišenog:

"A kad bi Allah svim Svojim robovima davao opskrbu u obilju, oni bi se na Zemlji osilili", znači: kad bi Allah davao opskrbu ljudima preko potrebe, to bi ih podstaklo da se osile i da jedni drugima nepravdu čine iz objesti i uobraženosti. Katade navodi hadis: /94/ "Ja se, uistinu, za vas bojim dunjalučkih ljepota koje će vam Uzvišeni Allah otkriti." Katade dalje veli: "A rečeno je: 'Najbolji je život onaj koji te ne baca u očaj, niti uzdiže u objest.'"

Riječi Uzvišenog: **"Ali On je daje s mjerom, onoliko koliko hoće! I zaista On dobro poznaje i vidi robove Svoje."** On ih opskrbljuje onim što im On odabere, što je dobro po njih. Daje

bogatstvo onom ko bogatstvo zasluđuje, a siromaštvo onom ko siromaštvo zasluđuje. Tako se prenosi u hadisi-kudsiju: /95/ "Uistinu, među robovima Mojim ima onaj za kojeg je samo dobro da bude bogat. Kad bih ga učinio siromašnim, oskrnavio bi mu i vjeru. A uistinu, od robova Mojih ima i onaj za koga je samo dobro da bude siromašan. Kad bih ga bogatim učinio, oskrnavio bih mu vjeru."

Riječi Uzvišenog:

"I On je Onaj Koji spušta kišu kad izgube svaku nadu", znači: onda kad oni padnu u očaj, zbog suše. On im šalje kišu kad im je potrebna. Kao što Uzvišeni veli:

"...i ako su bili očajni prije nego što se spustila na njih." /30:49/

Riječi Uzvišenog: **"i rasprostire milost Svoju."** Blagoslovom biva počašćeno sve i svako u tim predjelima i toj pokrajini.

"On je zaštitnik pravi i jedini dostojan hvale", tj. On je jedini Koji pravi raspored među Svojim stvorenjima u onom što je korisno za njih na ovom i budućem svijetu. On je, zato, jedini Kome se na kraju svega, šta god odredio i učinio treba zahvaliti.

وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَىٰ جَمْعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ ﴿٤٩﴾ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَمَا كَسَبَتْ أَيْدِيكُمْ وَيَعْفُوا عَنْ كَثِيرٍ ﴿٥٠﴾ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا نَصِيرٍ ﴿٥١﴾

"I od znakova je Njegovih stvaranje nebesa i Zemlje i živih bića koja je rasijao po njima; On ih je kadar sve sabrati kad bude htio." /29/ A nesreća koja vas zadesi zbog stečevine je ruku vaših, a mnogo toga On i oprostí." /30/ "A vi Mu na Zemlji nećete moći umaći, i vi osim Allaha nemate ni zaštitnika ni pomagača!" /31/

Riječi Uzvišenog: **"I od Znakova Njegovih..."**

Znamenja koja upućuju na Njegovu veličinu, Njegovu moć i Njegovu vlast je:

"Stvaranje nebesa i Zemlje i onog što je u njima rasijao." Posijao po nebu i Zemlji. **"...od živih bića."** Misli se na sve ono što ima dušu, sa svim različitostima rasa i vrsta, koje su raspršene na raznim krajevima nebesa i Zemlje. **"...i On"**, pored svega ovog,

"... kadar je da ih sve sabere kada bude htio."

Ima moć sva stvorenja okupiti Sudnjeg dana na jednom mjestu. Te da učini da čuju pozivača i povinuju se treptaju Njegova oka. On će im tada Svojom pravednom i istinskom presudom presuđivati.

Riječi Uzvišenog:

"A nesreća koja vas zadesi zbog stečevine je ruku vaših" znače: O ljudi, šta vas god snađe od teškoća, to je zbog vaših ružnih postupaka što ste ih počinili.

"...a mnogo toga On i oprostí." Oprosti mnoge grijeha, te vas zbog njih ne kažnjava. Preko njih prelazi. Kao što Uzvišeni veli:

"Da Allah kažnjava ljude prema onom što zasluđe, ništa živo na površini Zemljinoj ne bi ostavio." /35:45/ U sahih hadisu stoji: /96/ "Tako mi Onog u Čijoj je ruci moja duša, neće mumina zadesiti, bilo bijeda, teškoća, briga ili žalost, a da Allah time ne izbriše iz njegovih grijeha. Pa čak i trn koji ga ubode."

Prenosi Ibn Ebi Hatim od Alije, r.a., da je rekao: /97/ "Hoćete li da vam kažem koji je najbolji ajet u Knjizi Uzvišenog Allaha, dž.š., o kojem nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pričao? To je:

"...a nesreća koja vas zadesi zbog stečevine je ruku vaših, a mnogo toga On i oprostí."

'Ja ću ti ga protumačiti, o Alija. Šta vas god snašlo od bolesti, kazne ili belaja to je posljedica vaših ruku. Ako Allah za nešto na dunjaluku kazni, iz samilosti neće zato kažnjavati na ahiretu. Ono što Allah na dunjaluku oprostí neće o njemu ponovno pitati na ahiretu."

وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ ﴿٣٢﴾ إِنَّ يَشَأُ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلَلْنَ رَوَاكِدَ عَلَى ظَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّكُلِّ صَبَّارٍ شَكُورٍ ﴿٣٣﴾ أَوْ يُوقِفَهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنْ كَثِيرٍ ﴿٣٤﴾ وَيَعْلَمُ الَّذِينَ يُحَدِّثُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَّحِيصٍ ﴿٣٥﴾

"I od Znakova su Njegovih lađe nalik na brda koje morem plove." /32/ "Ako želi, On umiri vjetar i one na površini njegovoj ostaju nepokretne - doista u tome ima dokaza za svakog strpljivog, zahvalnog" - /33/ "ili ih potopi, zbog onog što su su zaradili - a mnogo toga On i oprostí." /34/ "Da bi oni koji raspravljaju o dokazima Našim znali da im nema kud umaći." /35/

Jedno od znamenja koji upućuju na Njegovu moć i vlast jeste i to što je more učinio pogodnim za plovidbu lađa prema Njegovoj odredbi. One ogromne kao brda mogu ploviti. **"Ako želi, On**

umiri vjetar" koji pokreće lađe na moru, tako da se ne mogu kretati. Naprotiv, ostat će usidrene i nepomične na morskoj površini:

"Doista, u tome ima dokaza za svakog strpljivog", u teškoćama, **"zahvalnog"**, u blagostanju. Kao što Uzvišeni veli:

"...ili ih potopi, zbog onog što su zaradili", tj. ako hoće On uništi lađe, i potopi ih sa putnicima što na njima plove, zbog njihovih grijeha. **"...a mnogo toga On i oprostí"**, tj. od grijeha njihovih. Da ih kažnjava za sva njihova nedjela, uništio bi svakog ko morem plovi. Ali On iz Svoje uzvišene dobrote i milosti šalje vjetar koji je ljudima potreban, kao što i kišu spušta u dovoljnoj količini,

"da bi oni koji raspravljaju o dokazima Našim znali da im nema kud umaći", tj. od Naše kazne i osvete neće moći pobjeći. Primorani su pokoravati se Našoj moći.

فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتِّعِ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَمَاعِنَدَ
اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَىٰ رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ ﴿٣٦﴾ وَالَّذِينَ
يُجَنَّبُونَ كِبْرَ الْأَثْرِ وَالْفَوْجِشَ وَإِذَا مَا غَضِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ ﴿٣٧﴾
وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَىٰ بَيْنَهُمْ
وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ ﴿٣٨﴾ وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبَغْيُ هُمْ يَكْتُمُونَ ﴿٣٩﴾

"Ono nešto što vam je dato, samo je uživanje u životu na ovom svijetu, a ono što je u Allaha - bolje je i trajnije za one koji vjeruju i na Gospodara svoga se oslanjaju"; /36/ "I za one koji se klone velikih grijeha i razvrata i koji, kad se rasrde, opraštaju"; /37/ "I za one koji se Gospodaru svome odazivaju, i namaz klanjaju, i o poslovima svojim se dogovaraju, a dio od onoga čime smo ih opskrbili udjeljuju"; /38/ "I za one koji se odupiru kada ih pogodi ugnjetavanje." /39/

Ističe Allah beznačajnost života i životnih ukrasa sa svim prolaznim blagodatima, govoreći:

"Ono nešto što vam je dato - samo je uživanje na ovom svijetu", tj. koliko god postigli i koliko god zaimali, nemojte se zavaravati tim. To je uistinu samo trenutačni užitak prolaznog života, na ovom svijetu.

"...a ono što je u Allaha bolje je i trajnije."

Znači nadoknada Uzvišenog Allaha bolja je od dunjaluka i onoga što je na njemu. Pa ne dajte prednost prolaznosti nad vječnošću. Zato Uzvišeni veli: **"za one koji vjeruju"**, tj. to je za one koji budu trpjeli kloneći se dunjalučkih užitaka,

"i na Gospodara se svoga oslanjaju", kako bi ih On pomogao u strpljivosti pri obavljanju obaveza i ostavljanju zabrana. Zatim Uzvišeni veli:

"...za one koji se klone velikih grijeha i razvrata." Komentar riječi: **"griješ i razvrat"** prethodio je u poglavlju "El-Earaf:33", **"i koji, kad se rasrde, opraštaju"**, praštaju i prelaze preko uvreda drugih ljudi. U sahih hadisu kaže se: /98/ Da se Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije nikad svetio za sebe lično, osim ako je bila oskrnavljena Allahova zabrana. Ibn Ebi-Hatim prenosi od Ibrahima i kaže: "Vjernici su mrzili da u bilo čemu budu poniženi; a kada su imali mogućnost osvetiti se praštali su." Riječi Uzvišenog: **"I za one koji se Gospodaru svome odazivaju"**, a to se ogleda u slijeđenju poslanika, provedbi Njegovih naredbi i ostavljanju onog što On zabranjuje. **"...i koji namaz klanjaju."** A namaz je najuzvišeniji oblik iskazivanja ibadeta - robovanja Uzvišenom Allahu.

"...i o poslovima se svojim dogovaraju", to su oni koji ne donose nikakvu odluku dok međusobno ne prouče i uobliče mišljenje o nekoj stvari, kao što Uzvišeni Allah veli:

"...i dogovaraj se s njima." /3:159/ Shodno ovom, Allahov Poslanik, s.a.v.s., sa svojim se ashabima obavezno dogovarao o ratnim pohodima, kao i drugim važnijim odlukama, kako bi muslimani to srcem prihvatili i bili spremni i složni u provedbi. Zato je Omer el-Faruk izabiranje halifa poslije njega ostavio da bude na principu šure.

"...a dio od onoga čime smo ih opskrbili udjeljuju." Tako što čine dobročinstvo prema Allahovim stvorenjima, počev od bližnjih. Riječi Uzvišenog:

"...i za one koji se odupiru kada ih pogodi ugnjetavanje." Oni koji su spremni ustati u odbranu i oduprijeti se svakom koji prema njima čini nasilje. Oni daju sve od sebe da bi pokazali moć pobjede pravde nad nepravdom, ne priznaju nemoć i poniženje. Oni imaju snage osvetiti se zalimu, a kada se svete i budu imali inicijativu, ne prelaze granicu, već dostojanstveno praštaju. Tako je Allahov Poslanik, s.a.v.s., postupio prema Gavresu ibn-Harisu, koji ga htjede sabljom sasjeci dok je spavao. Probudi se Allahov Poslanik, s.a.v.s., i vidje u ruci Gavresa podignutu sablju. Resulullah, s.a.v.s., smireno i dostojanstveno progovori, te ga zaruži tako da Gavresu ispade sablja iz ruke. Pa, kad je Allahov Poslanik, s.a.v.s., u svoju ruku prigrabi, ne osveti se Gavresu, nego mu oprostí i pusti da ode. Također je Resulullah, s.a.v.s., oprostio Lebidu ibn al-Ea'samu, koji mu je jedne prilike sihr podmetnuo. Iako je imao

mogućnosti, on ga čak nije ni prekorio, niti mu to spomenuo. Također je oprostio jevrejki Zejnebi, sestri Mirhabovoj, iz Hajbera, koja mu je stavila otrov u hranu na dan osvajanja Hajbera. Ali kad je od otrova, što ga je ona stavila, podlegao Bišr el-Berrar r.a., on ju je dao pogubiti zbog njega. Primjer ovome je i Allahov Poslanik Jusuf, a.s., kad prašta svojoj braći i kaže im:

"Prijevara vam danas neće biti - Allah će vam oprostiti."

Primjera ovakve vrste ima mnogo, a Allah najbolje zna. A kazna za zlo jeste slično zlo.

وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مِّثْلُهَا فَمَنْ عَفَا وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ ﴿٤٠﴾ وَلَمَنْ أَنْصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَٰئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِّنْ سَبِيلٍ ﴿٤١﴾ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلُمُونَ النَّاسَ وَيَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ أُولَٰئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٤٢﴾ وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ ﴿٤٣﴾

"A kazna za zlo jeste slično zlo, a onoga koji oprost i izmiri se Allah će nagraditi; On, uistinu, ne voli one koji nepravdu čine."/40/ "A onaj ko se osveti (uzvrati istom mjerom) nakon što mu je nepravda učinjena, pa takvi se ne mogu kazniti", /41/ "Kaznit će se oni koji ljude tlače i bez ikakva osnova red na Zemlji narušavaju; njih čeka bolna patnja." /42/ "A ko se strpi i oprost, doista je to (praštanje) preporučljivo."/43/

Riječi Uzvišenog: **"A kazna za zlo jeste slično zlo"**, jesu kao što Uzvišeni veli: **"onima koji vas napadnu uzvratiti istom mjerom" /2:194/** kao i: **"ako hoćete nepravdu uzvratiti, onda učinite to samo u onolikoj mjeri koliko vam je to učinjeno." /16:126/** Propisuje se, znači pravda, a to je kisas (odmazda) i podstiče se na dobročinstvo, a to je oprostaj. Zato Uzvišeni ovdje kaže:

"a onoga koji oprost i izmiri se Allah će nagraditi", tj. neće mu kod Allaha to biti izgubljeno. U sahih hadisu navodi se: /99/ "Allah će robu Svome koji prašta samo povećati dostojanstvo (snagu)." **"On, uistinu, ne voli one koji nepravdu čine"**, tj. one koji započinju zlo.

Zatim Uzvišeni veli:

"A onaj ko se osveti (uzvrati istom mjerom) nakon što mu je nepravda učinjena, pa takvi se ne mogu kazniti", tj. nije grijeh uzvratiti udarac onome ko je zulum učinio. Uzvišeni veli: **"Kaznit će se"**, grijeh je, i bit će kažnjeni

"oni koji ljude tlače i bez ikakva osnova red na Zemlji narušavaju", koji iz čista mira zulum sprovode nad ljudima. **"...njih čeka bolna patnja"**, teška, nesnošljiva. Nakon što Uzvišeni proglašava prezrenim nepravdu i onog ko nepravdu čini, i propisuje kisas, On kaže, podstičući na kajanje, oprost i izmirenje: **"A ko se strpi i oprost"**, tj. biti strpljen pri uznemiravanju drugih i pokriti njihove ružne postupke. **"...doista je to (praštanje) preporučljivo"**. Seid ibn Džubejr kaže: "To je od istinskih stvari (postupaka) koje Allah propisuje, naređuje, tj. od pohvalnih stvari i djela. To su postupci koji zavrjeđuju posebno uzvišene nagrade od Allaha i svaku pohvalu." Imam Ahmed prenosi od Ebu-Herjrea, r.a., da je rekao: /100/ "Uistinu je jedan čovjek počeo grditi Ebu-Bekra, r.a., a Božiji je Poslanik, s.a.v.s., sjedio. Zatim se Vjerovjesnik, s.a.v.s., začudi i nasmiješi. Kad je grdnja prevršila, Ebu-Bekr je uzvratio na neke riječi. Tada se Allahov Poslanik, s.a.v.s., naljuti i ustade. Ebu-Bekr ga presrete i reče: 'O Allahov Poslaniče, on je mene lažno grdio, a ti se to sjedeći slušao, nakon što sam mu, sa nekoliko riječi, uzvratio, ti si se naljutio i ustao.' Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'S tobom je bio melek koji te štiti, kad si uzvratio na neke njegove riječi, došao je šejtan, pa nisam htio sjediti sa šejtanom' - zatim reče - 'O Ebu-Bekre, tri stvari sušta su istina: ako se čovjek kome se nepravda čini u ime Allaha strpi, On će ga tim uzvratiti i pomoći. Ako čovjek otvori vrata darežljivosti želeći dobro, Allah će ga time obogatiti. Ako čovjek otvori vrata traženja želeći se obogatiti, Allah će mu imetak umanjivati.'" Ovaj je hadis vrhunac o ljepoti ophođenja i poruke. U potpunosti odgovara Es-Siddiku, r.a.

وَمَنْ يُضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَيَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَىٰ مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٤﴾ وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا خَشِيعِينَ مِنَ الَّذِينَ يَنْظُرُونَ مِنْ طَرْفِ حَيْثُ وَقَالَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْحَسِيبِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّفِيمٍ ﴿٤٥﴾ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَوْلِيَاءٍ يُنصِرُونَ نَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضِلَّ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ سَبِيلٍ ﴿٤٦﴾

"A koga Allah u zabludu stavi, tome pomagača poslije Njega neće biti! I ti ćeš vidjeti kako će nasilnici, kad vide patnju, povikati: Postoji li ikakav način da se povratimo?"/44/ "I vidjet ćeš kako se poniženi

i klonuli vatri izlažu, a oni je kradiomice gledaju. Oni koji su vjerovali, reći će: 'Doista su stradalnici oni koji na Sudnjem danu i sebe i čeljad svoju upropaste! A zar nevjernici neće biti u neprestanoj patnji!'/45/ 'Njima neće biti pomagača da im pomognu, osim Allaha!; A koga Allah stavi u zabludu takav puta (spasa) neće ni imati!'/46/

Uzvišeni obavještava o Svom plemenitom biću. On je Taj s Čijom voljom sve biva. Što On neće to ne može biti. Onaj koga On uputi, njega, uistinu, niko u zabludu ne može odvesti. A koga On u zabludi ostavi, toga niko uputiti ne može. Zatim izvještava o nasilnicima. To su oni koji Allahu širk čine:

"kad vide patnju", tj. na Sudnjem danu, poželjet će da se vrate na dunjaluk.

"...govore: postoji li ikakav način da se povratimo?" kao što Uzvišeni veli:

"a da ti je vidjeti kako će, kad pred vatrom budu zadržani - reci: 'Da nam je da povraćeni budemo, pa da dokaze Gospodara našeg ne poričemo i da vjernici postanemo.'"

"...i vidjet ćeš kako se vatri izlažu", vatri Džehennema,

"poniženi i klonuli"; poniženje koje ih je pogodilo zbog neposlušnosti Allahu.

"...a oni je kradiomice gledaju." Kradu poglede, bacaju ih na vatru. Strahujući od nje. Pokušavaju je izbjeći, ubjeđeni da će u nju pasti, da im izlaza nema. Osjećaji koje u duši preživljavaju strašniji su. Da nas Allah toga sačuva.

"oni koji su vjerovali reći će..." Znači, govorit će vjernici na Sudnjem danu:

"Doista su stradalnici oni koji na Sudnjem danu i sebe i čeljad svoju upropaste!", tj. odvedu ih u Džehennem. Upropastili su sebe. Upropastili su svoje najmilije. Upropastili su svoje prijatelje.

"A zar nevjernici neće biti u neprestanoj patnji!" U trajnom, neprekidnom i neprolaznom azabu. Dalje Uzvišeni veli:

"njima neće biti pomagača da im pomognu, osim Allaha!" Oni ih neće moći izbaviti od kazne i užasnih muka.

"A koga Allah stavi u zabludu, takav put(spasa) neće ni imati!" Njemu izbavljenja nema.

أَسْتَجِيبُ لَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَّ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُم مِّنْ مَّجْلِبٍ يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُم مِّنْ نَّكِيرٍ ﴿٤٧﴾ فَإِنْ أَعْرَضُوا فَسَاءَ أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا إِنَّ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلْعُ وَإِنَّا إِذَا أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً فَجَحَّ بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةٌ مِّمَّا قَدَّمْتَأْ يَدِيهِمْ فَإِنَّ الْإِنْسَانَ كَفُورٌ ﴿٤٨﴾

"Odazovite se Gospodaru svome prije nego što dođe Dan koji Allah neće zaustaviti. Toga Dana utočišta nećete imati i nećete moći poricati."/47/ "A ako se okrenu - pa, Mi tebe nismo ni poslali da budeš njihov čuvar, ti si dužan samo obznaniti. Kad čovjeku damo da milost Našu osjeti, on joj se obraduje, a kad ih zadesi kakva nesreća zbog onoga što su uradile ruke njihove, onda čovjek blagodati ne priznaje."/48/

Nakon što je Uzvišeni Allah spomenuo užase (strahote) Sudnjeg dana, upozorava na to i naređuje da se mora za njega pripremati, pa kaže:

"Odazovite se Gospodaru svome prije nego što dođe Dan koji Allah neće zaustaviti", tj. kada naredi da se on dogodi riječju: ***"Budil!"*** On će poput treptaja oka i biti. Te Uzvišeni kaže:

"Toga Dana utočište nećete imati i nećete moći poricati", tj. ništa nećete imati pri ruci čime biste se zaštitili, što bi vas zaklonilo. Nećete moći sakriti se, niti se ukloniti sa vidika Uzvišenog i Veličanstvenog. On će naprotiv imati potpunu prevlast nad vama, Svojim znanjem, Svojim pogledom i Svojom moći. Utočišta drugog osim Njega neće biti: ***"a ako se okrenu"***, tj. mušrici ***"pa, Mi tebe nismo ni poslali da budeš njihov čuvar."*** Ti, znači, nisi taj koji nad njima imaš vlast. Kao što Uzvišeni veli: ***"tvoje je da objavljuješ, a Naše da tražimo polaganje računa."/13:40/*** A ovdje Uzvišeni veli:

"ti si dužan samo obznaniti", tj. tebi smo u zadatak stavili samo da im dostaviš Allahovu poslanicu koja im je poslana. Uzvišeni kaže:

"Kad čovjeku damo da milost Našu osjeti, on joj se obraduje", tj. kad ga snađe blagostanje i okruže ga blagodati on je veseo. ***"...a kad ih zadesi kakva nesreća"***, tj. kad ljude kakva kazna ili teškoća zadesi ***"zbog onoga što su uradili ruke njihove, onda čovjek blagodati ne priznaje"***, tj. zato što su zgriješili. Oni tada zaboravljaju i niječu sve blagodati što su prethodno uživali, osim onih koje je Allah uputio, onih koji su vjerovali i dobra djela činili. Mu'min je onakav kako to o njemu kaže Allahov Poslanik s.a.v.s.: /101/ ***"Ako ga snađe dobro (obilje), on zahvaljuje, pa to bude dobro po njega. Ako ga zlo (oskudica) zadesi, on se strpi, pa to bude dobro po njega. To je tako samo za mu'mina, nije za sve ljude."***

لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ هَبْ لِمَنْ يَشَاءُ إِن شَاءَ إِنَّنَا
 وَيَهَبُ لِمَنْ يَشَاءُ الذَّكُورَ ۝٤٩ أَوْ زَوْجَهُمْ ذُكْرًا نَّوْثًا وَيَجْعَلُ
 مَنْ يَشَاءُ عَقِيًّا إِنَّهُ وَعَلَيْهِ قَدِيرٌ ۝٥٠

"Allahova je vlast na nebesima i na Zemlji. On stvara šta hoće! Dariva ženskinje kome hoće, a kome hoće - muškinje", /49/ "ili im daje i muškinje i ženskinje, a koga hoće, učini nerodom; On, uistinu, sve zna i sve može."/50/

Obavještava Svevišnji da je On Taj Koji raspolaže nebesima i Zemljom. On u njihovom stvaranju posjeduje apsolutnu suverenost. Šta hoće - uskrati, a šta hoće - da. **"On dariva ženskinje kome hoće."** Koga hoće opskrbi samo ženskim porodom, kao Luta, a.s., **"a kome hoće - muškinje"**, tj. sinove, kao što je slučaj sa Ibrahimom, a.s., **"ili im daje i muškinje i ženskinje"**, tj. kome hoće od ljudi On daje oba poroda, kao Muhammedu, s.a.v.s.,

"a koga hoće, učini nerodom", tj. da nemaju poroda, kao Jahja i Isa, a.s. To kaže El-Begavi.

"On, uistinu, sve zna i sve može", tj. On raspolaže znanjem o tome što zavređuje svaka od ovih vrsta, kao što ima moć da ljude prema tome razvrstava. Neka je slavljjen Sveznajući, Svemogućići.

* وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يَتَكَلَّمَ اللَّهُ
 إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَائِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ رَسُولًا فَيُوحِي بِيَدِهِ مَا يَشَاءُ
 إِنَّهُ عَلَىٰ حَكِيمٍ ۝٥١ وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي
 مَا الْكِتَابُ وَلَا الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ
 عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَنْهَدِي إِلَىٰ صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ ۝٥٢ صِرَاطَ اللَّهِ الَّذِي لَهُ
 مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ ۗ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصِيرُ الْأُمُورُ ۝٥٣

"Nijednom čovjeku nije dato da mu se Allah obraća, osim vahjom, ili iza zastora, ili da pošalje izaslanika, pa da objavi ono što On hoće, dopuštanjem Njegovim!" - On je, zaista, Uzvišen i Mudar!"/51/ "Na takav način Mi i tebi objavljujemo ono što ti se objavljuje. Ti nisi znao šta je Knjiga, niti što je vjerovanje, ali smo je Mi učinili svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo. A Ti, zaista, upućuješ na pravi put", /52/ "na put Allahov, Kome pripada sve što je na nebesima i sve što je na Zemlji. I, eto, Allahu će se sve vratiti!"/53/

Ovo su tri načina silaska Objave od Allaha, dž.š. Ponekad vjerovjesnik, s.a.v.s., dobije jasne osjećaje objave, nadahnuće, tako da nema nikakve dvojbe da li je to od Uzvišenog Allaha. Kao što se navodi u sahih hadisu koji prenosi Ibn-Hibban od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da je rekao: /102/ "Uistinu je Ruhul-Kudusi dostavio u moje srce, da nijedna duša neće umrijeti sve dok ne potroši propisanu joj opskrbu, i ne dočeka propisani joj edžel. Pa, bojte se Allaha, i budite što ljubazniji, u svome obraćanju." Riječi Uzvišenog:

"...ili iza zastora." Kao što je tekao razgovor sa Musaom, a.s.

A riječi Uzvišenog:

"ili da pošalje izaslanika, pa da objavi ono što On hoće, dopuštanjem Njegovim." Kao što je silazio Džibril, a.s., i ostali meleki našem Vjerovjesniku, s.a.v.s., odnosno ostalim vjerovjesnicima, a.s.

"On je, zaista, Uzvišen i Mudar." Pa On je Uzvišen, Znan, o svemu obaviješten i Mudar. Uzvišeni veli: **"na takav način Mi i tebi objavljujemo ono što ti se objavljuje"**, tj. Kur'an.

"Ti nisi znao šta je Knjiga, niti šta je vjerovanje", tj. u tančine razjašnjeno kako ti se Kur'anom propisuje, **"ali smo je Mi učinili"**, knjigu Kur'an,

"svjetlom pomoću kojeg upućujemo one robove Naše koje želimo."

Kao što Uzvišeni kaže:

"Reci: 'On je vjernicima uputstvo i lijek. A oni koji neće da vjeruju - i gluhi su i slijepi.'" /41:44/

Riječi Uzvišenog: **"...a Ti, zaista"**, o Muhammede, **"upućuješ na pravi put"**, tj. daješ smjernice. Zatim taj pravi put objašnjava: **"put Allahov"**, sa Njegovim šerijatom, pravom kojeg Allah propisuje.

"kome pripada sve što je na nebesima i sve što je na Zemlji", tj. On je njihov Gospodar. On nad njima ima svaku vlast. On njima raspolaže. On je Taj Koji kad odredbu da niko Mu je ne može osporiti.

"I, eto, Allahu će se sve vratiti!", tj. sve se stvari Njemu vraćaju. On će ih raščlaniti i presudu donijeti o onome što su govorili nasilnici i poricateljji silno se oholeći.